

Съобщение за пресата

Люксембург, 21 ноември 2022 г.

Недостатъчното координиране ограничава въздействието на средствата от ЕС за научни изследвания и иновации

Според нов доклад на Европейската сметна палата (ЕСП) полезните взаимодействия между програмата за научни изследвания „Хоризонт 2020“ на ЕС, на стойност милиарди евро, и европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) не се използват пълноценно. През периода 2014—2020 г. все още не са въведени различните градивни елементи, необходими за създаването на тези полезни взаимодействия. Европейската комисия и органите, които управляват средствата в страните от ЕС, не си сътрудничат задълбочено, като управляващите органи в държавите членки често работят в сегментирани, тясноведомствени структури, които не позволяват използването на средствата на принципа на взаимното допълване. Това ограничава изпълнението и въздействието на инвестициите за научни изследвания и иновации (НИИ) и възпрепятства усилията за преодоляване на разликите в областта на научните изследвания и иновациите в Европа.

За периода 2014—2020 г. Европейският съюз е заделил 12 % от бюджета си за научни изследвания и иновации, което е повече от всякога. От тях 76,4 млрд. евро се отпускат по линия на „Хоризонт 2020“ и близо 41 млрд. евро — по ЕСИФ. Одиторите провериха дали Комисията и управляващите органи в страните от ЕС са предприели необходимите стъпки за създаване на полезни взаимодействия между фондовете, за да може да се постигне по-голям общ ефект от работата им заедно, в сравнение с работата им поотделно.

„В период, когато гражданите зависят от нашите изследователи и новатори в толкова много жизненоважни области — от разработването на ваксини до енергийния, екологичния и цифровия преход — ние трябва да увеличим максимално въздействието от финансирането за научни изследвания и иновации“, заяви Ивана Малетич, членът на ЕСП, който ръководи одита. *„На пръв поглед „Хоризонт 2020“ и ЕСИФ може да изглеждат две различни неща, без нищо общо помежду си. Но те могат да постигнат по-голямо въздействие, като се допълват взаимно. За тази цел е необходимо да има сътрудничество от самото начало както при разработването, така и при изпълнението на програмите.“*

Одиторите установиха, че през периода 2014—2020 г. все още не са били налице редица фактори, способстващи създаването на полезни взаимодействия между фондовете. Първо,

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на документа е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

правилата за фондовете не са били добре съгласувани. Комисията е предприела стъпки за коригиране на този проблем през периода 2021—2027 г., но предстои да се види дали промените ще доведат до очакваните резултати. Второ, въпреки че сътрудничеството в рамките на Комисията се е подобрило през периода 2014—2020 г., сътрудничеството между Комисията и държавите членки, както и в самите държави членки, често е било непостоянно. Трето, въпреки че е важно да има информация за проектите и бенефициентите, финансирани по „Хоризонт 2020“ и ЕСИФ, до март 2022 г. не е съществувала пълна база данни за всички проекти, финансирани по ЕСИФ. Създадената след това база данни все още не е съвместима с тази за „Хоризонт 2020“. Четвъртият фактор са експертният опит и управленският капацитет на управляващите органи в държавите от ЕС, за които беше установено, че са недостатъчни въпреки предоставената от Комисията подкрепа.

За да бъдат създадени полезни взаимодействия, те следва да са ясно предвидени в документите за стратегическото планиране още на ранен етап. Одиторите обаче установиха, че в документите за стратегическо планиране на ЕСИФ се споменава малко за полезни взаимодействия с „Хоризонт 2020“. Освен това приоритетите, определени в тези документи, често са твърде общи, което е затруднило насочването на инвестициите и създаването на полезни взаимодействия. Потенциалът за осъществяване на едно от полезните взаимодействия — отпускането на средства от ЕСИФ за използване на резултатите от проектите за научни изследвания и иновации в рамките на „Хоризонт 2020“ — е пренебрегнат в голяма степен. Една от основните причини за това е, че органите, управляващи средствата по ЕСИФ, просто не са знаели как да създават полезни взаимодействия или как да откриват резултатите от проектите по „Хоризонт 2020“. Одиторите посочват, че това представлява пропусната възможност за прилагането в практиката на резултатите от научните изследвания и иновациите. Друг пример е присъждането на „Печат за високи постижения“ — знак за качество за положително оценени предложения по „Хоризонт 2020“, които не са финансирани поради липса на ресурси. То има потенциала да улесни получаването на финансиране по линия на ЕСИФ, но е използвано само в малка степен. Други полезни взаимодействия, като например подкрепата по ЕСИФ за научноизследователски центрове, целяща подпомагане на конкурентоспособността на проектите за по-селективното финансиране по „Хоризонт 2020“, като цяло са били осъществени.

Обща информация

Програма „Хоризонт 2020“ и нейният наследник „Хоризонт Европа“ предоставят подкрепа за високи постижения, а ЕСИФ имат за цел намаляване на регионалните различия, включително чрез предоставянето на финансиране за научни изследвания и иновации. Полезните взаимодействия са особено важни за държавите, които изостават в областта на научните изследвания и иновациите, тъй като те позволяват да се координира използването на средствата по „Хоризонт 2020“ и ЕСИФ, което води до по-голям общ ефект от този, който може да се постигне от фондовете поотделно. За научни изследвания и иновации в рамките на „Хоризонт Европа“ и ЕСИФ за периода 2021—2027 г. са разпределени повече средства отпреди, поради което на полезните взаимодействия се отдава още по-голямо значение.

Специален доклад 23/2022 „Полезни взаимодействия между „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове — все още непълноценно използван

потенциал“ е публикуван на [уебсайта на ЕСП](#). Той допълва [Специален доклад](#) 15/2022 на ЕСП относно мерките за разширяване на участието в „Хоризонт 2020“.

За контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502